

Predikan på Bönsöndagen den 29 maj 2011 i Abrahamsbergskyrkan.

Texter: 1 Kon. 3: 5 – 14, Rom. 8: 24 – 27 och Matt. 6: 5 – 8. Predikant: Bertil Högström.

Bön hör till det innersta i en religion. Sättet att be och innehållet i bönerna säger väldigt mycket om den religion där de praktiseras. Både sättet att be och innehållet i bönen säger mycket om den bild människan har av sin gud och det hopp man har om att gud ska hjälpa. Eftersom människor är sig lika över hela jorden och i alla kulturer, är det fascinerande att se att våra grundläggande mänskliga behov alltid på något sätt kommer till uttryck i bönerna, medan de skillnader som finns betingas av att vi har olika föreställningar om gud.

Vi som lever i den judisk-kristna traditionen utgör grenar på ett träd, där också den yngre, muslimska grenen finns med. I alla tre religionerna har bönen en mycket central plats, det kan man se i dagens texter. Här finns de hymnartade hyllningarna till Gud för hans väldiga makt och vishet tillsammans med ödmjukheten och insikten om den egna ofullkomligheten, men också de handfasta bönerna om bröd för dagen och beskydd i en otrygg värld. Den mest använda judiska bönen *Shemá*: ”Hör, Israel! Herren vår Gud, Herren är en. Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, med hela din själ och med all din kraft.” Den har mer karaktären av trosbekännelse och är, som synes ganska lik den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen gud utom Allah, och Muhammed är hans profet.” Men där finns också gemensamma drag med det dubbla kärleksbudet, som Jesus undervisar om.

Den judiska s.k. arton-bönen i Talmud påminner en hel del om bönen ”Vår Fader”, som Jesus lärde ut, och som kommer direkt efter dagens evangelietext i Matt. 6. Sammanhanget är ju Jesu bergspredikan och han har där just undervisat om allmosor och efter undervisningen om bönen kommer motsvarande om fastan, d.v.s. faktiskt om tre av de fem pelarna i den muslimska tron.

Frågan **vad** vi ska be till Gud om och **hur**, återkommer gång på gång i dagens texter. Salomos bön om lyhördhet och vishet, Paulus övertygelse att Anden hjälper oss att be så som Gud vill och Jesu undervisning om bönen och den efterföljande mönsterbönen ”Vår Fader.”

Man skulle kunna säga att det också finns en outtalad fråga: *Varför ska vi be?* Gud vet ju i alla fall vad vi behöver. Svaret på den frågan finns i det flertal liknelser som den här dagens texter innehåller, och som alla har den gemensamma poängen att **bönen är människans rätta attityd till Gud**. I bönen visar vi att Gud alltid är större, och att vi alltid är beroende av honom för hela vår existens. ”Allah ó akbar”, hör vi ideligen muslimer utropa, och det betyder just: Gud är större.

Den yttre kroppshållningen vid bön är även den ett sätt att visa vårt absoluta beroende av Gud. Men bönen är ingen uppvisning i fromhet, något att stoltsera med i kyrkan eller vid lämpliga offentliga tillfällen. Inte heller får det bli någonting mekaniskt, där mängden rabblade ord är det som räknas. Men det krävs att vi är enträgna – inte för att Gud vill ha tjat, men så att vi övar oss i vår roll som helt beroende av Guds nåd.

I den gammaltestamentliga texten för den andra årgången finns ett underbart löfte från Gud. Det löftet var motto för kyrkornas möte i Uppsala 1968: ”Jag vet vilka avsikter jag har med er, säger Herren: välgång, inte olycka. *Jag skall ge er en framtid och ett hopp*. När ni åkallar mig och ber till mig skall jag lyssna på er. När ni söker mig skall ni finna mig. Ja, om ni helhjärtat söker efter mig skall jag låta er finna mig, säger Herren. Texten står i Jeremia 29:11-14

Vid kyrkomötet i Uppsala sjöng Bromma kammarkör Sven-Eric Johanssons Ave Krax, Ave Crux, med text av Georg Andersson. Det är ett tidstypiskt verk för sopran och barytonsolo, kör, orgel och tonband med en text, som handlar om människans brutna förhållande till Gud och till skapelsen, men också om vägen till återupprättelse. Stycket slutar med en ensam sopranröst som sjunger: "Han på korset, han allena, allt mitt hopp och goda är." Den melodin byggs ut till en åttastämmig kanon och växer till ett mäktigt crescendo.

Jag skall ge er en framtid och ett hopp. Det är sannerligen ett löfte! Ett löfte som århundrade efter århundrade burit människor genom livets alla svårigheter. Det bar dem som väntade på Messias i det gamla förbundets tid och det bär oss som nu väntar på hans återkomst. Då, när Messias kom var det bara en liten rest av folket som trodde vad de såg och hörde. Hur det går vid Kristi återkomst är det ingen av oss som vet. Vi vet inte vad det kommer att innebära och ännu mindre om vi kommer att tro vad vi ser. Men Paulus ord: "I hoppet är vi räddade", ger tröst." Anden stöder oss i vår svaghet. Vi vet ju inte hur vår bön egentligen bör vara, men Anden vädjar för oss med rop utan ord." Vi kan alltså frimodigt be till Gud om det som ligger oss nära och behöver inte vara rädda för att be felaktigt. Anden, Hjälparen som Gud sänt till vår hjälp, är den som vi får lita på. Antingen vi använder redan formulerade böner som finns i vår tradition eller ber fritt ur vårt eget hjärta, så kan vi lita på Andens hjälp. **Det viktiga är att vi ber**, för det hjälper oss i vårt förhållande till Gud.

Att be tre gånger per dag var det vanliga i judisk tradition och fem gånger per dag ber muslimer. I den kristna kyrkan har bönefrekvensen varierat mycket, men bruket att be regelbundet är mycket etablerat. Vi som finns i den svenska frikyrkotraditionen har nog tappat bort det mesta av det här, även om bönen är central även i vår tradition. Friheten att själv bestämma hur ens andliga liv gestaltas har alltid varit viktig, och kanske har vi därigenom tappat bort den disciplinering som en daglig bönerutin innebär. Jag tror inte att Jesus starka betoning av den enskilda bönen i dagens text innebär att han menar att det bara är så vi ska be. Det är snarare det missbruk av den offentliga bönen som han såg, som gör att han ger rådet till lärjungarna att be enskilt. Både den följande mönsterbönen "Vår Fader" och mängder av andra tillfällen i evangelierna visar att Jesus betraktar den gemensamma bönen som viktig, ja som en omistlig del av gudstjänsten. Han lever ju själv i den starka judiska gudstjänsttraditionen med stora högtider i templet i Jerusalem och med veckorytmen i den egna synagogan.

Med den här långa genomgången av likheter i bönelivet mellan de tre stora religionerna med rötter i Mellanöstern som bakgrund, vill jag visa på det tragiska i att vi, trots så många viktiga likheter i tron, är delaktiga i den svåraste, djupaste och mest långvariga konflikt som världen har att brottas med. Det har inte hjälpt och tycks inte hjälpa nu heller att vi ber om fred och försoning. Vad gör vi för fel? Jag tror inte att det är våra böner om fred och försoning som det är fel på, men kanske är vårt hopp om att Gud ska höra vår bön för litet och svagt. "Jag ska ge er en framtid och ett hopp", säger Herren. Genom att enträget be om Guds hjälp att finna vägar till fred och försoning och att alltid ge Gud äran för det fantastiska i att vi får förvalta hans underbara skapelse och att han vill ha med oss att göra, trots allt. Det är så vi med Guds hjälp kommer att finna vägar till fred. Men om vi tror att vi med Gud på *vår sida* får framgång i *våra* politiska och militära lösningar, då går vi lika vilse som våra förfäder.

Texten i den sång vi nu strax ska sjunga tillsammans tycker jag väldigt väl uttrycker bönen kraft, när den beds i ödmjuk glädje inför Kärlekens Gud, som har all makt och som vill oss allt väl, och som litar på oss som hans sändebud för att utföra hans verk. **Handling och bön må bli ett!**

Amen, låt oss nu tillsammans sjunga "Pris vare Gud, pris vare Fadern", nr 292 A i psalmboken och samtidigt ta upp en kollekt till vår församlings arbete här i Bromma, som är vår del av världen.

